

INDALI GYULA KÖLTEMÉNYE.

*Elszavaltatott az 1880 márczius 15-én tartott nemzeti
ünnepélyen Kolozsvárt.*

Márczius 15.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Légy üdvözölve nyájas ifju nemtő,
Ki áldva lengsz el völgy s halom felett;
Ki megtöréd a dermedés uralmát:
Légy üdvözölve áldott kikelet.
Nem, mert kicsalsz a szűk, rideg szobából,
Nem, mert kezéd virágot, lombot ápol,
Nem, mert sugárral hinted az eget:
Hozsánát *másért* mondunk most neked.

Szép a tavasz ezernyi bája, éke,
Virághimes rét, harmatos mező;
Szép a kalász, mely lágyan leng a szélben,
Mire reménynyel néz az éhező.
Dicső ajándok csillogó vidékünk;
De *többet* adtál, oh tavasz mi nékünk,
Mi nyomva volt a zsarnok kényitől,
Te a *szabadság* hirdetője lél.

Tespedt a nép . . . Nem enyhe édes álom:
Ön-zsibbadás nyomá, nyugözte le.
Vonagla már, mintegy halálra válón,
Meglepte már enyészet éjjele.
A szó, a szellem rabbilincsbe verve;
Nincs irgalom, nem él az úr kegyelme.
Sinylett a nép, s némán keseregve várt,
S mínd hasztalan kért egy *reménysugárt*.

És mig a jók könyük' titokba' sirták,
Jött egy tavasz: s a lépés téve lőn.
S a költő jött, tulzengve a pacsirtát,
S áttört a dal a véren és velőn.
— Rabok legyünk-e — kérdezé — örökre?
S reá a nép visszhangja menydörögte
A szent nagy esküt buzgón, lelkesen:
Hogy a magyar rab többé *nem leszen*

CCO Cluj / Central University Library Cluj

S a szó, a szellem nincs többé bilincsben,
Eszmék rajától terhes lesz az úr.
— Hah, büszke Caesar! nincs ki jóra intsen?
Nem érzed a vést, mely fejedre gyül?
Trónod nem ing? — Nem félsz a jós szavától:
»Őrizkedj *Márciusnak Idusától!*«
E lanyha szél, mely leng a táj felett:
Halált adó vihart hoz, úgy lehet.

Azt, azt hozott . . . Mint Oczeán dagálya,
Ugy jött a nép »boszulni sérvcit.«
Nincs gát, erő, rohantát mely elállja;
Minden szívet egy eszme, czél hevit.
Senkit sem borzaszt fegyver, kardok éle,
Az élet olcsó, ki törődne véle?
Sir nem sötét, halál nem rémitő,
— Regék világa ez, új ősidő.

Ah, mily idő! A hős kor visszatére,
Csitt: nagy Démosthén újra szónokol.
Ha! Tyrtacus dall, s lantja zengzetére
Mosolyg az ég és reszket a pokol.
Ott Leonidas és maroknyi serge,
Xerxes hada alázva, visszaverve!
Harsogj, te kürt! Riadj, te bős tusa!
— Légy üdvöz Márcziusnak Idusa!

De hah, mi ez? — Minő gonosz hatalmak
Idéznek im föl szörnyü népeket?
Hol a sereg? A fényes diadalmak?
Miért e csönd, a harci zaj helyett?
Mi rémes éj reményünk hajnalára?!
Vérpárazatba ful a nap sugára,
A dús virány vadon kietlene:
Lezúzta éjszak dermesztő szele.

A háromszinü zászlók nem lobognak,
A két Magyarhon egy nagy temető!
Fel-felzokog rivalma bús doboknak,
Hős vértanuk végperczét hirdető
Csupán a gaz áruló van megóva,
A honfi bére: börtön és bitófa.
Élők szemében néma köny remeg:
Bizony meghalt e nép, örökre meg!

Lehullt, igen — de nem halt meg . . . Hiába
Nyomult be keblén bérencz-döfte tőr.
Mint Antaeus, új éltet szítt magába
A föld-anyának érintésitől.
A seb nehéz volt s vére bőven omlott,
Ingott a térd és sáppadt volt a homlok;
De egyre gyógyult — és reménykedett:
Hogy még »van biró a felhők felett!«

S ma újra él, új küzdelemre készen,
Lehet: megfogyva tán, — de »törve nem!«
A szó, az eszme újra száll, merészen,
S meleg tanyát lel millió sziven.
Ma újra él és számot tesz magáért,
S ha kell, feláldoz mindent létjogáért,
Kész érte küzdeni szívvvel-ésszel — és
Kész rá: ha jó, új vérkeresztelés.

— — De nem, de nem! A vérből már elég volt!
Völgy és halom immár megázva jól.
Más az, mire tetszéssel néz az égbolt,
Mi előtt a nemes szív meghajol;
Harcz-gyűlöletnek rombolás a bére;
Mi fölmagasztal az »ember« nevére,
Mi semmiből teremt, nagygyá tehet:
Csupán a béke, munka, szeretet.

Szent-Háromság ez! Oh tekints reája!
Emelj te ennek oltárt nemzetem!
Ez lesz neved sugárzó glóriája,
Mely »átragyog időn, enyészeten!«
Utolsó nem vagy észre és erőre,
Isten nevében, rajta hát, előre!
Legyen a nemzet dolgos méhe-raj,
S dics-énekké leend a munka zaj.

S te, a kinek neve szívünkbe' bennt él,
Nem ismert sirban porladó halott!
Költő, ki oly korán aludni mentél,
Örökbe hagyván ébresztő dalod:
Lebegj közöttünk fényes szellemeddel,
Segéld a gyöngét, a bukót emeld fel,
S ha lelkét eszme, érzés hatja át:
Ihlesse lelked a lant férfiát!

S te, szent öreg! ki cyprus fáid árnyán,
Távol borongasz mult s jövő fölött;
Küld lelkedet hozzánk a szellők szárnyán,
Ha már nem alhatsz gyermekid között.
Taníts hazát szeretni, nagy hazátlan!
S míg egy magyar szó hangzik e hazában,
S lesz egy szív, honfi tűztől áthatott:
Legyen neved dicső, megáldatott!

